نگاهی به یاران غیرشیعه سیدالشهدا در کربلا



محبت یاران امام آن‌قدر فراوان است که حتی تا پای فدا کردن جان نیز می‌رسد. در کربلا کسانی بودند که شیعه نبودند و حتی سنی هم نبودند، ولی مملو از عشق حسین (ع) بودند و جان خود را در راه ایشان فدا کردند. دکتر محمد حسین رجبی، کارشناس تاریخ اسلام، در این باره می‌گوید:

تمام کسانی که همراه حضرت سیدالشهدا (ع) در کربلا به شهادت رسیدند شیعه نبودند. هرچند بیشتر آن‌ها شیعه بودند، ولی تعدادی از غیرشیعیان هم در میان آن‌ها دیده می‌شد. کسانی که از کوفه برای جنگ با امام حسین (ع) آمدند نیز شیعه نبودند. ابن زیاد با شناختی که از مردم کوفه داشت، شیعیانی را که به دلیل ترس از او به یاری امام حسین (ع) نیامدند، مجبور نکرد که حتماً به کربلا بروند و با پسر پیامبر بجنگند، زیرا می‌ترسید که اگر آن‌ها را در سپاه خود جای دهد، در کربلا به امام حسین (ع)

بپیوندند. در این میان برخی از اهل سنت می‌خواستند با بهانه و تمارض، از این جنایت بزرگ بگریزند اما ابن زیاد عذر آنان را نپذیرفت و همه آنان را اعزام کرد.

اولین فردی که می‌توان با قطعیت گفت شیعه نبوده و به امام حسین (ع) پیوسته، «زهیر بن قین بجلی» است. زهیر نه تنها شیعه نبود بلکه عثمانی بود. و به تأثیر همسرش، متحول شده و به امام پیوست، ولی هیچ دلیل و نقلی وجود ندارد که نشان دهد زهیر شیعه شده باشد. حتی وقتی می‌خواهد همسر خود را طلاق بدهد، بر اساس فقه اهل تسنن او را طلاق می‌دهد نه فقه شیعه. بنابراین در تاریخ و مقاتل هیچ نکته‌ای که دلالت بر شیعه شدن او بکند پیدا نمی‌شود. تنها جایی که اشاره به نام مقدس حضرت علی (ع) می‌کند، در رجزهایی است که در صحرای کربلا خوانده و به یاری فرزند رسول خدا و علی مرتضی افتخار کرده است.

دومین فرد «حر بن یزید ریاحی» است. او نه تنها شیعه نبود بلکه در ابتدا یزید را امام خود می‌دانست و راه را بر امام حسین (ع) بست. او با احتجاجات امام (ع) فهمید که اشراف کوفه چه خیانتی کرده‌اند. بنابراین متحول شد و چون بهره‌ای از جوانمردی داشت، مقابله با فرزند رسول خدا که مظلوم واقع شده است را روا ندانست و به یاری امام حسین (ع) آمد.

فرد دیگر «یزید بن زیاد بن مُهاصر کِندی»، معروف به «ابوالشعثا کندی» است. وی در لشکر عمر بن سعد بود. احتجاجات امام (ع) هم تأثیری در او نکرد. اما همین که دید جنگ در آستانه شروع است و گروهی اندک به خاطر حفظ آرمان‌های خود از جانشان دست شستند و در برابر لشکر ۳۰ هزار نفری ایستاده‌اند، این جنگ را ناجوانمردانه دانست و نخواست در این جنایت حضور پیدا کند و به یاران امام حسین (ع) پیوست. نزد امام آمد و گفت تصمیم گرفته‌ام به یاری شما بیایم. هیچ بحثی از اینکه شما امام حق و رهبر الهی و پیشوای سوم هستید در میان نیست. فقط بحث این است که ایستادن در برابر مرد بزرگ و مظلومی چون حسین بن علی جایز نیست.

دو برادر دیگر وجود دارند به نام‌های «سعد بن حارث» و «ابوالحَتوف بن حارث» که نه تنها شیعه نبودند، بلکه تصریح شده که از خوارج بودند. این افراد تا عصر عاشورا هم با امام (ع) جنگیدند، ولی متحول شده و گفتند چگونه فرزند رسول خدا را بکشیم و در روز قیامت از رسول خدا بخواهیم که ما را شفاعت کند! بنابراین به سپاه امام حسین (ع) پیوستند. حتی هنگامی که صفوف دشمن را می‌شکستند و به جبهه حق می‌پیوستند، شعارشان همان شعار خوارج بود: «لاحکم الّا للّه و لا طاعة لمن عصی.»

فرد دیگر که بعید است شیعه باشد، «عبدا بن عمیر کلبی» است. اگر وی ارادتی به امام (ع) نشان می‌دهد نه از باب اینکه ایشان را امام خود بداند، بلکه به عنوان فرزند رسول خدا برای ایشان حرمت قائل است. وی می‌خواست تحت امر ابن زیاد به جهاد با کفار برود. اما وقتی دید ابن زیاد با لشکری انبوه قصد جنگ با فرزند رسول خدا را دارد، متحول شد و تصمیم به یاری امام (ع) گرفت. معتقد بود که یاری امام ثوابی کمتر از جهاد با مشرکان ندارد.

۳۲ نفر از لشکریان عمر سعد نیز شب عاشورا گریختند و خود را به امام (ع) پیوستند. با توجه به اینکه ابن زیاد برای جنگ با امام به شیعیان فشاری وارد نکرده بود، ممکن است این افراد از اهل سنت بوده یا شیعه بوده و تقیه کرده‌اند. از میان آن‌ها از افرادی مانند «جُبیل بن مالک تمیمی»، «حارث بن امرء القیس کندی»، «عبدالرحمن بن مسعود»، «عبدا بن بشیر خَثعمی» و «عمرو بن ضُبَیعه» در تاریخ نام برده شده است.

البته اگر تحقیقات دقیق‌تری در تواریخ و مقاتل انجام شود، ممکن است بیش از این افراد هم از اهل تسنن در سپاه امام حسین (ع) یافت شوند. و نکته دیگری که وجود دارد این مسئله است که برخی محققان آورده اند که برخی یا همه آنها شیعه شدند. اما در منابع تاریخی سخنی از اینکه امام به آنها خطابی در این مورد کرده باشد و یا اینکه خود آنها در این باره تعبیری آورده باشند.

منابع:

مقتل ابی مخنف - تاریخ طبری – ارشاد شیخ مفید – الاخبار الطوال دینوری – کامل ابن اثیر - العقد الفرید ابن عبد ربه اندلسی – لهوف سید بن طاووس – اعیان الشیعه علامه محسن امین عاملی

منبع خبر: https://mehrnews.com/xx3Lh